

ENSIMMÄISET TULOKSET KENNELLIITTON TERVEYSKYSELYSTÄ ON SAATU

Teksti: Saila Kippo

Suomen Kennelliitto avasi maaliskuussa 2015 kaikille roduille avoimen terveyskyselyn. Se on laadittu niin, että se on helppo ja nopea täyttää – vastaukset on annettu muutamassa minuutissa klik-sauttelemalla. Kennelliitossa pystytään datasta ajamaan rotukohtaista tietoa, ja se on saatavilla rotuyhdistysten käyttöön. Rotukohtaisia terveys- ja sairaustietoja verrataan kyselyn tuloksissa kaikkiin vastaajiin eli siis rotukoiriin keskimäärin, ja siitä syystä se on varsin kiinnostava ja antoisa.

Kyselyyn on annettu heinäkuun lopussa 2016 cotoneista 274 vastausta. Harmittavan vähän, kun ajattelee, että kaikекseen rekisteröityjä cotoneita Suomessa on vuodesta 1988 lähtien yli 9000 ja elossa arvellaan olevan noin 5000. Kaikenkaikkiaan kyselyyn on kertynyt vastauksia eri rotuisista koirista lähes 20000, joten siltä osin aineisto on jo hyvä. Kysely on edelleen avoin, joten kaikki vaan joukolla siihen vastaamaan, jotta saamme rodustamme arvokasta tietoa!

Nyt saatavilla olevat tulokset ovat melko yhtäpitäviä aikaisempien selvitysten kanssa. Vuonna 2012 tehtiin rotuyhdistyksen jäsenten keskuudessa terveyskysely, johon saatiin vastaukset 81 koirasta, ja vuonna 2014 Facebookissa suuntaantava selvitys, johon saatiin tietoja n. 260 koirasta. Toivoo tietenkin sopii, etteivät kyseessä ole aina samat vastaajat ts. tiedot olisi silloin saatu samoista, vain alle 300 koirasta.

Kennelliiton terveyskyselyssä kysytään koiran yleisestä terveydentilasta sekä siitä, miten se on vastannut koiranomistaja ennakkokäsityksiä. Mahdolliset sairaudet kysellään sairausryhmittäin, ja jos koiralla ei ko. ryhmän sairauksia ole, kysely hyppää seuraavaan sairausryhmään. Jos koiralla jokin sairaus ko. ryhmästä on ollut, seuraa syvempi kysymys. Lopulta on mahdollisuus antaa yksityiskohtainen sanallinen kuvaus asiasta, mikäli se on tarpeen. Juuri tästä syystä kysely on näppärä vastaajalle – siellä ei tule eteen ”turhia” kysymyksiä. Toisaalta taas on mahdollista antaa tarkkojakin tietoja, ja summittaisuudelta on välttytty. Rotukohtaisiin yhteenvertoihin nämä ”avoimet vastaukset” tulevat erillisenä tiedostona, joten yksittäisiäkkin tapaustietoja tulee, vaikkakaan niitä ei voi yhdistää mihinkään tiettyyn koiraan. Kysely on todellakin laadittu huolella ja ammattitaidolla.

Cotonien yleinen terveydentila on hieman parempi kuin kaikkien rotujen keskimäärin, mikä ei aiempien tulosten perusteella ole yllätys. 60 % vastaajista on todennut cotoninsa olleen aina terve ja hyvinvoiva, 25 % toteaa, että sillä ei ole ollut merkittäviä sairauksia. 13 % cotoneista (37 koiraa) on sairastanut jonkin verran, mutta sairaus ei ole haitannut arkielämää. 3,7 % (10 koiraa) cotoneista on sairastanut paljon ja sairaudet ovat vaikuttaneet merkittävästi niiden elämään – vertailuryhmänä kaikki koirat, joista 6,2 % (n. 1200 koiraa) sairastanut paljon. Cotoneiden omistajat kokevat lähes 80%:sti, että koiran terveydentila on ollut heidän odotustensa mukainen, yli 7% kokee, että koira on ollut jopa terveempi kuin on osattu odottaa. Vain n. 13% (35 koiraa) koirista on sairastanut odotuksia enemmän. Vertailtuna kaikkiin rotuihin antavat nämäkin luvut cotoneille muita hieman paremman tuloksen.

Onko koiran terveys ollut odotuksiesi mukainen?

Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1. Kyllä	15077 218	76,47% 79,56%					
2. Ei, koira on ollut terveempi kuin osasin odottaa	1633 21	8,28% 7,66%					
3. Ei, koira on sairastanut enemmän kuin odotin	3007 35	15,25% 12,77%					
Yhteensä	19717	100%					
Yhteensä	274	100%					

Ovatko koiran päivittäin vaatima hoito ja arkirotiinit vastanneet ennako-odotuksiasi?

Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1. Kyllä	16132 220	81,82% 80,29%					
2. Ei, arkielämä on sujunut helpommin kuin oletin	2322 29	11,78% 10,58%					
3. Ei, hoito on ollut työläämpää ja vaikeampaa kuin odotin	1263 25	6,41% 9,12%					
Yhteensä	19717	100%					
Yhteensä	274	100%					

Kuva 1. Miten koiran terveys ja sen päivittäin vaatima hoito ovat vastanneet ennako-odotuksia? Vihreät palkit kuvaavat cotoneita, siniset kaikkia rotuja.

Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1. Koira on aina ollut terve ja hyvinvoiva	11401 167	57,82% 60,95%					
2. Koiralla ei ole ollut merkittävästi sairauksia	4915 70	24,93% 25,55%					
3. Koira on sairastanut jonkin verran, mutta sairaus ei ole haitannut sen arkielämää, hyvinvointia ja elämänlaatua	2773 37	14,06% 13,50%					
4. Koira on sairastanut paljon ja sairaudet ovat vaikuttaneet merkittävästi sen hyvinvointiin ja elämänlaatuun	1218 10	6,18% 3,65%					
5. Jotain lisättävää:	1765 19	8,95% 6,93%					
Yhteensä							
Yhteensä							

Kuva 2. Mitkä vaihtoehdot kuvaavat parhaiten koiran yleistä terveyttä? Vihreät palkit kuvaavat cotoneita, siniset kaikkia rotuja.

Kysyttäessä sitä, vastaavatko koiran päivittäinen hoito ja arkirutiinit ennako-odotuksia, kyllä vastaa 80 % cotoninomistajista (82% kaikista roduista), ei - arkielämä on sujunut oletuksia helpommin vastaa vajaa 10,5 % (n. 12% kaikista roduista) ja ei - hoito on ollut työläämpää ja vaikeampaa kuin odotin vastaa 9% (6,4 % kaikista roduista). Toisaalta hyvätulos, toisaalta olisiko ehkä vaativa turkinhoito se, mikä pääsee yllättämään?

Käydään tässä läpi vastauksia merkittävimpien sairausryhmien osalta. Synnyttämisnäisiä vikoja ei ole paljon ja luku vastaa esiintyvyyttä kaikilla roduilla. Ei vikoja n. 80%; napatyrä tavallisin synnyttäminen vika. Iho-ongelmia on jonkun verran (alle 8%), ja luku on hieman parempi kuin roduilla keskimäärin (12%). Tavallisin iho-oire on toistuva tassujen kutina, nuoleminen ja punoitus tai tulehdus. Cotoneilla iho-oireet ovat samanlaisia ympäri vuoden, kun taas koirilla keskimäärin oireet liittyvät enemmän tiettyyn vuodenaikaan. Suurin osa iho-oireista on saatu kuriin erityisruokavaliolla. Silmien tai silmäluomien ongelmia cotoneilla ei kyselyn perusteella paljoa ole: yli 90% koirista ei näitä sairauksia ole todettu ja kyselyssä esiintyneet diagnoosit ovat pitkälti yksittäistapauksia, kirsikkasilmiä 6 koiralla, vuotavat silmät 6 koiralla kyselyaineistosta. Yhdeltä koiralta on jouduttu poistamaan kaihin takia toinen silmä ja toinenkin silmä on leikattu.

Suun, hampaiden ja nielun ongelmat poikkeavat selvästi cotoneiden yleisesti terveyslinjasta ja myös koirista keskimäärin. Maitokulmahampaita on poistettu n. 14 %:lta cotoneista (voi johtua myös hoitoon hakeutumisen herkkyydestä - kaikilla roduilla yht. n. 8 %). Hammaskiveä on poistettu yli 17 %:lta cotoneista alle 5 vuoden iässä (kaikista roduista 7 %) ja lähes 11%:lla cotoneista sitä joudutaan poistamaan säännöllisesti yli 5 vuoden iässä (5 % kaikista roduista). Pysyviä hampaita on jouduttu poistamaan huonon suuterveyden takia lähes 6 %:lta cotoneita (3,6 % kaikista roduista). Cotoneita, joilla ei ole todettu suun tai nielun ongelmia, on vain 66 %, kun vertailuluku kaikkiin rotuihin on 80 %. Nuoresta pitäen hampaiden hoitoon opettelu siis kannattaa, koska säännöllisellä, riittävän usein (vähintään 5 kertaa viikossa) tapahtuvalla hampaiden harjauksella hammaskiven synty ja suutulehdukset pystytään ehkäisemään.

Kyselyn perusteella cotonit kärsivät jonkin verran herkkämahaisuudesta (n. 7 %; kaikista roduista 5,5 %). Tämä on tullut esille myös aiemmissa selvityksissä. Jatkuvan lääkityksen tarve suolistotulehduksen takia on cotoneilla epätavallista, muutamaa koiraa on hoidettu erityisruokavaliolla.

Noin 10 % cotoneista kärsii jonkinasteisesti erilaista liikuntavaikeuksista ja/tai ontumisesta. No, toisaalta se ei ylitä keskimääräistä eri rotujen esiintyvyyttä, vaan on hippusen parempi. Tuki- ja liikuntaelinten sairauksista tavallisin on polvilumpion luksaatio (n. 49 % diagnooseista), ja neljäsosa on edellyttänyt leikkaushoitoa, mikä on vähän enemmän kuin roduilla keskimäärin (19 %). 15 %:lle (7 koiraa) näistä sairauksista on aiheutunut pysyvää haittaa, pitkäaikaista tai voimakasta kipua, ja 24 %:lle (11 koiraa) sairaus on rajoittanut koiran harrastuskäyttöä. Kuitenkin kokonaan oireettomana tai lievaoireisena hoidon tai lääkityksen avulla cotonit ovat pärjänneet hiukan muita rotuja paremmin: oireettomat tai lievaoireiset cotonit 71 % - kaikki koirat 62 %.

Välilevytyriä esiintyy kyselyssä vain kahdella koiralla, vaikka muuta kautta kerättyjen tietojen mukaan niitä on ollut useita – ja mm. Facebookin kautta olemme päässeet seuraamaan muutaman koiran paranemistakin parin viime vuoden aikana. Kaikista cotoneiden selkäsairauksista toivotaan, että saadaan tietoja suoraan rotuyhdistyksen jalostustoimikunnalle, koska niistä on käynnissä aivan oma kartoituksensa, ja kaikki selkäsairautiedot ovat äärimmäisen tärkeitä.

Sydämen ja hengityselinten sairauksia cotoneilla ei juurikaan ole todettu, joskaan ne eivät onneksi ole keskimäärin kaikkien rotujenkaan osalta kovin yleisiä. Myöskään virtsateiden ja lisääntymiselinten sairauksia ei paljon esiinny, eikä esiintyvyyttä poikkeaa kaikista roduista keskimäärin. Hermostollisia, immuuniperäisiä, hormonaalisia tai sisäelinten sairauksia on cotoneilla todettu kyselyn perusteella hyvin vähän, aivan yksittäistapauksia. Epilepsiaa tai sen kaltaisia oireita, joita pidetään koirilla tavallisimpina neurologisina ongelmia, on ilmoitettu vain 5 cotoniilla. Kasvainsairauksiakin on cotoneilla kyselyn perusteella hiukan vähemmän kuin roduilla keskimäärin, mitä voi pitää hienona asiana, kun kyseessä on

kuitenkin pitkäikäinen rotu. Kyselyn perusteella cotonin keskimääräinen elinikä on 10 vuotta, mikä vastaa hyvin Koiranetiin kuolinuustilaston lukua. Kyselyaineiston koirista peräti 7 on elänyt 14 vuotta tai pidempään.

Noin 60 % kyselyn cotoneista ei koskaan ole käytetty jalostukseen, ja tämäkin luku olisi todennäköisesti suurempi isommissa aineistossa. Tässä kohtaa olisi petrattavaa, jos ajatellaan, että ihannetilanteessa kaikki 50 % rodun keskimääräistä paremmat yksilöt olisivat jalostuskäytössä. Ongelmia lisääntymisessä ei juuri ole havaittu, mikä sekään ei ole yllätys rotua tunteville. Kyselyn mukaan n. 75 % cotoneista on sterilioimattomia/kastroimattomia (kaikki rodut 74 %). Sairauksia ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä sterilointi/kastrointi on tehty 9 %:lle cotoneista (kaikki rodut 10 %), käytännön arkielämän helpottamiseksi 16 %:lle (kaikki koirat n. 13 %) ja luonteen tai käytöksen ongelmien vuoksi 3 %:lle = 9 koiraa (2,4 % kaikissa roduissa). Jos coton on steriloitu luonteeseen tai käytökseen liittyvien syiden vuoksi, ovat näitä syitä olleet haitallisen dominoiva käytös (5 cotonia), aggressiivisuus ihmisiä kohtaan (3 cotonia), aggressiivisuus toisia koiria kohtaan (3 cotonia) ja rauhattomuus tai ylivilkkaus (5 cotonia). Näistä dominoiva käytös ja ylivilkkaus ovat tavallisempia syitä kuin koiraroduissa keskimäärin.

Pyydämme cotoneiden omistajia jatkaamaan Kennelliiton terveyskyselyyn vastaamista. Kun tapaatte toisia koiranomistajia, muistuttakaa heitäkin vastaamisen tärkeydestä. Linkki kyselyyn löytyy Kennelliiton sivuilta helposti. Aikaa kyselyn vastaamiseen ei todellakaan kauaa mene, vaikka sen tekisin useasta koirasta kerralla. Jos saisimme tiedot 900 koirasta, se olisi 10 % kaikista Suomen rekisteröinneistä! Sellainen tilasto antaisi todella hyvää ja luotettavaa tietoa rotumme terveydentilasta.

Kysely löytyy helpoiten googlettamalla "Terveyskysely Kennelliitto", jolloin ensimmäinen linkki ohjautuu sivulle www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/vastaa-terveyskyselyyn.